

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

- kivonat -

2012. december

Készítette az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízrajzi és Adattári Osztálya

és az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2012. december 7.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

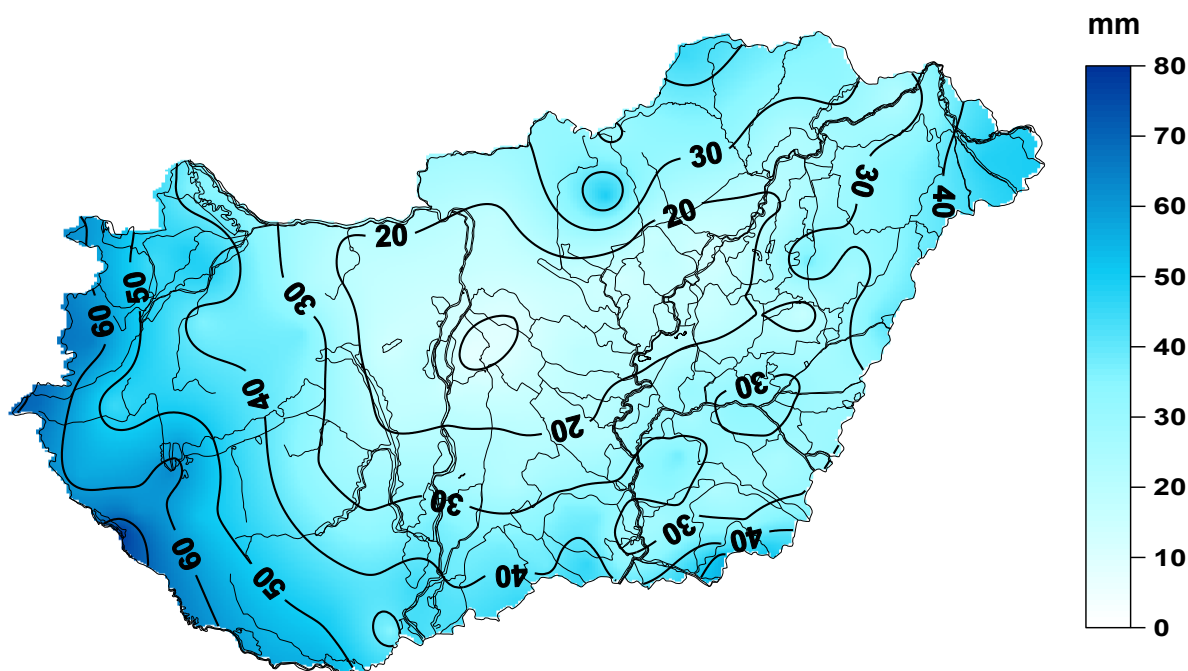
Csapadék

2012 novemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 7 mm (Szúnyog) [Pest m.] és 78 mm (Murakeresztúr) között alakult, az országos területi átlagérték 33 mm volt, ami 16 mm-rel (33 %-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) november havi átlagánál.

Novemberben Magyarország területének túlnyomó részén az átlagosnál kevesebb csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadékhiány (25-41 mm) a Dunántúl északkeleti, a Duna-Tisza köze északnyugati részén, valamint az Északi-középhegység előterében fordult elő. Az átlagosnál több csapadék érkezett az Alpokalja területére (1. ábra).

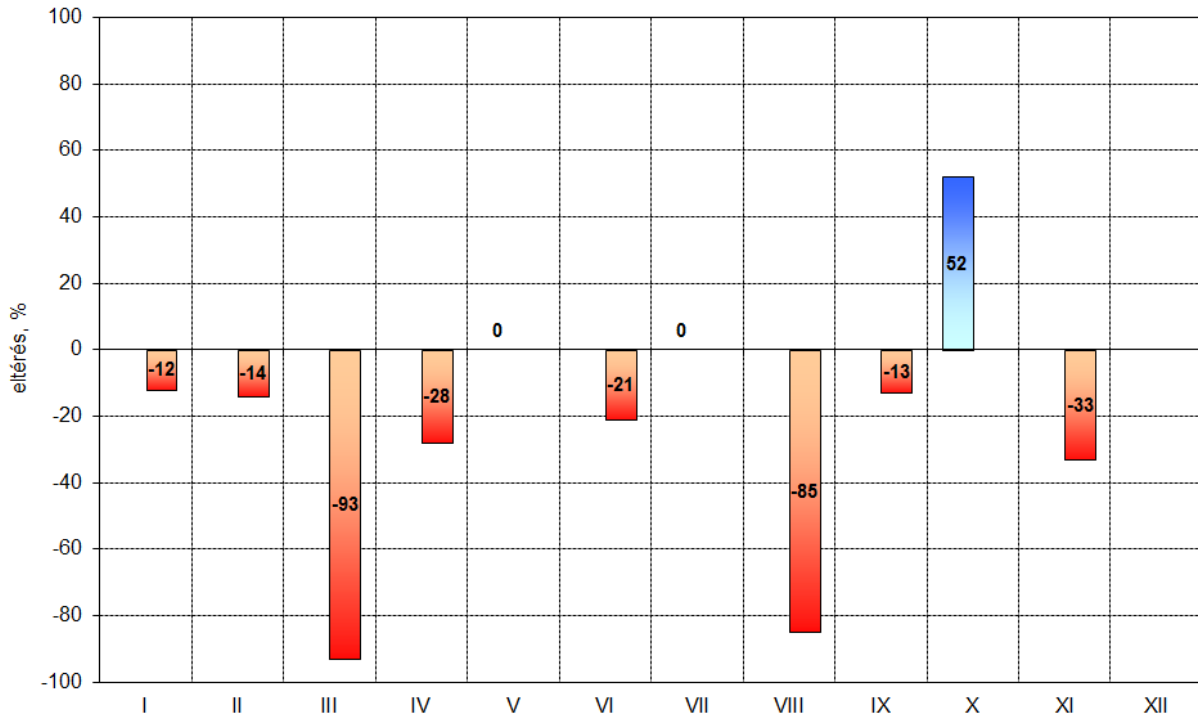
Országos áttekintésben a novemberi átlaghoz viszonyított a legnagyobb csapadékhiány (41 mm) Tata, a legnagyobb csapadéktöbblet (12 mm) Szombathely állomáson fordult elő.

A 2012. november havi csapadékösszeg területi eloszlása

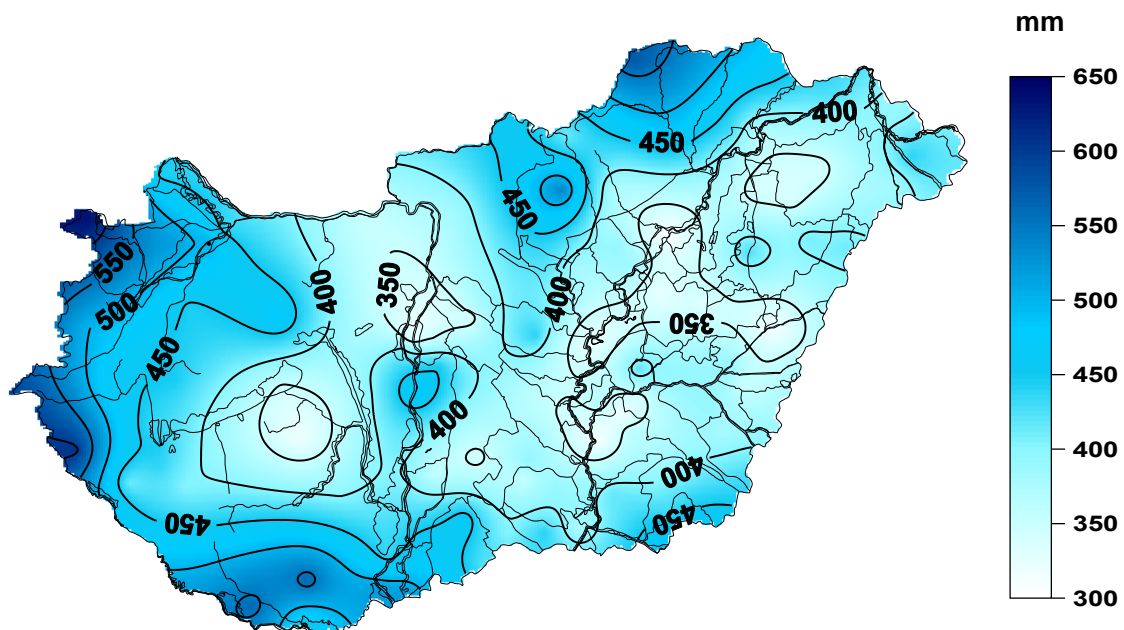
A következő szövegközi ábrán a 2012. évre vonatkozóan havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2012. évben

A 2012. január-november időszakban lehullott csapadék mennyiségének 299 mm (Tiszafüred) és 637 mm (Sopron-Fertőrákos) között alakult, az országos területi átlagérték 408 mm volt, amely az időszakos átlagnál 116 mm-rel (22 %-kal) alacsonyabb.

A 2012. január-november havi csapadékösszeg területi eloszlása

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb tizenegy havi csapadékhiány (200-267 mm) a Délnyugat-Dunántúl területén, a legnagyobb csapadéktöbblet (1-36 mm) Sopron térségében alakult ki (3. ábra).

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb tizenegy havi csapadékhiány (267 mm) Nagykanizsa, a legnagyobb csapadéktöbblet (36 mm) Sopron-Fertőrákos állomáson fordult elő.

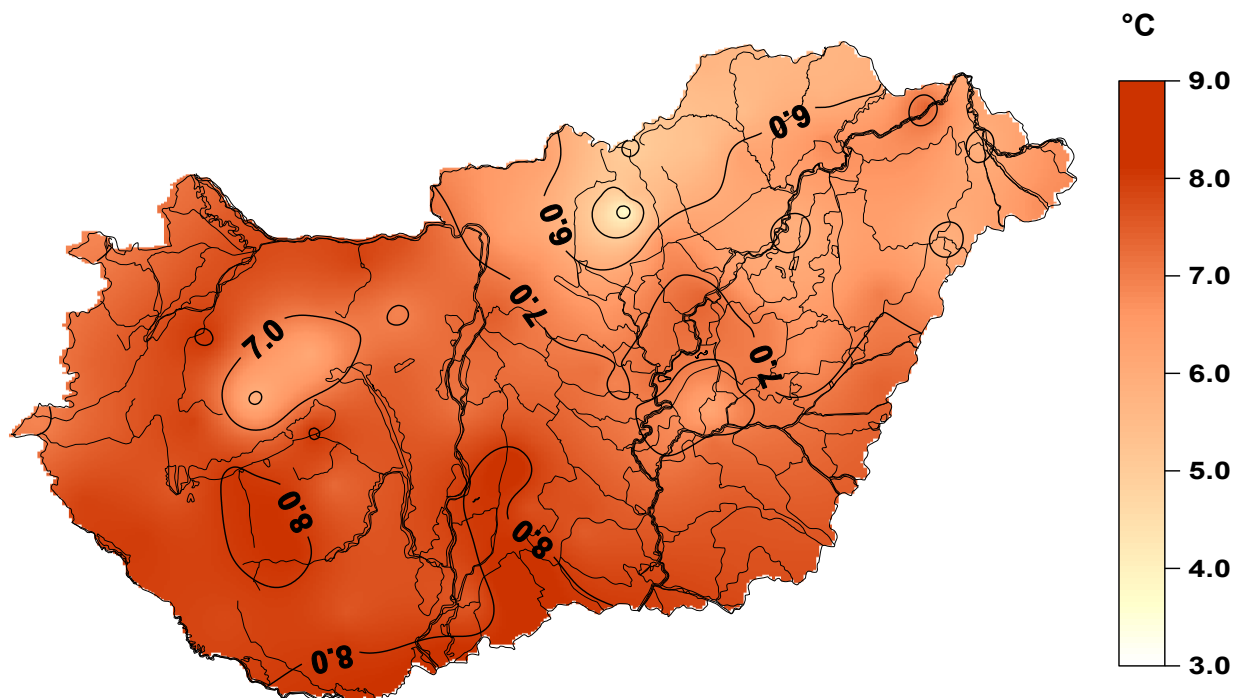
Léghőmérséklet

A november havi középhőmérséklet 3,5 °C (Kékestető) és 8,6 °C (Jánoshalma) között alakult, az országos területi átlagérték 7,0 °C volt, ami 3,0 °C-kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország egész meghaladta a november havi átlagot.

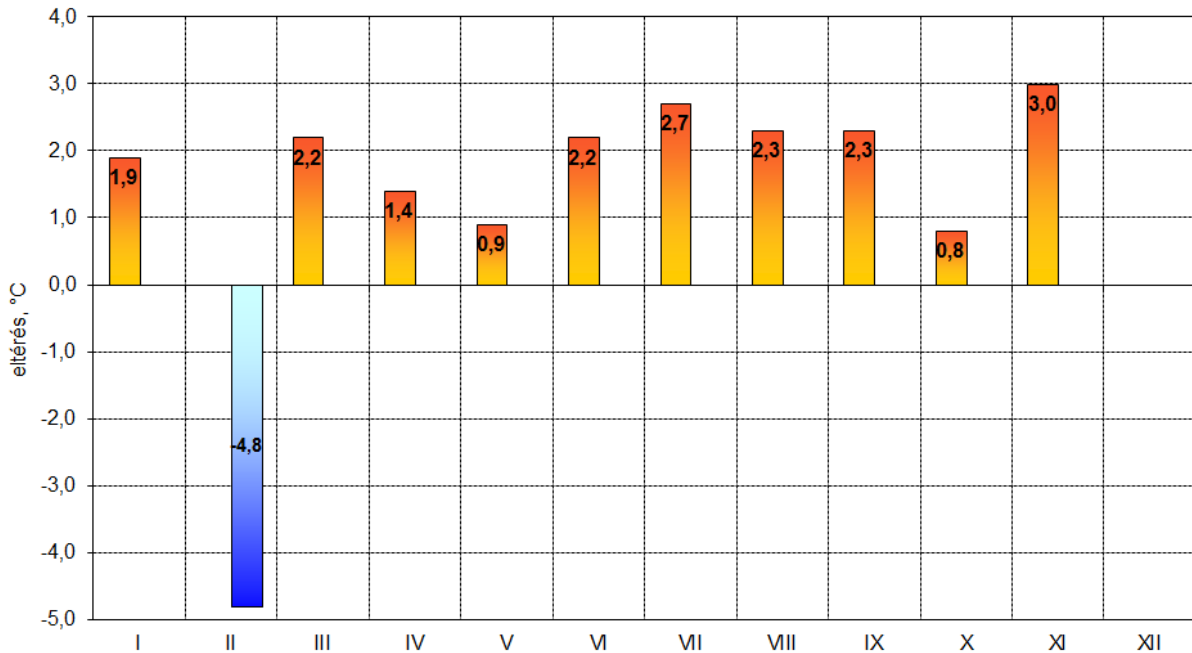
Országos áttekintésben a novemberi havi középhőmérséklethez viszonyított legnagyobb pozitív eltérés (3,9°C) Jánoshalma állomáson fordult elő.

A 2012. november havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek ideji alakulását szemléltetjük.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2012. évben

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma november végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest lényegesen nem változott. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát a 70-90% közötti telítettségi értékek jellemezték. A novemberi átlaghoz viszonyítva legcsapadékszegényebb közép-magyarországi területeken az 50-70% közötti, ugyanakkor a csapadékban bővelkedő dél-dunántúli körzetekben a 100%-ot megközelítő telítettségi értékek fordultak elő.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma – a Kisalföld területének kivételével – novemberben lényegesen nem változott. A hónap végén a telítettségi értékek általában 50-80% között voltak, ugyanakkor a Tiszántúl túlnyomó részén a 15-50% közötti telítettségi értékek jellemezték ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvesség-tartalma novemberben mérsékelten növekedett. A hónap végén a jellemző telítettségi értékek 30-50% között alakultak, a Dráva menti síkságon ennél magasabb (50-80% közötti) telítettségi értékek jellemezték a talajréteg nedvességtartalmát.

Talajvíz

Novemberben a síkvidéki területeken a talajvízszint emelkedés a 0-25 cm közötti értéktartományban változott.

Az elmúlt hónapban a síkvidéki területeken jelentős részén emelkedett a talajvízszint. Az emelkedés értéke jellemzően a 0-25 cm közötti értéktartományba sorolható. A felsorolt tájegységek egyes kisebb körzeteiben 25-50 cm közötti eltérés is előfordult.

Az 1971-2000. közötti referencia időszakhoz képest novemberben a síkvidéki területek csaknem mindegyikén alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör. A legnagyobb, egyes körzetekben 300 cm-t meghaladó eltérések továbbra is a Duna-Tisza köze észak- és délnyugati térszínein mutatkoztak. A Duna-Tisza köze északi és déli részterületén a legnagyobb süllyedésekkel érintett térségek környezetében, illetve a Duna-menti síkság délkeleti peremterületén, a Mátra és a Bükk előterében, továbbá a Nagykunság és a Hortobágy peremterületén, a Körös-Maros köze északi részén és a Dráva-menti síkság kisebb körzetében 100-200 cm-rel volt alacsonyabb a november havi középérték. A Kisalföld és az Észak-Mezőföld jelentős részén, a Duna-Tisza köze keleti peremterületein, a Jászságban, a Hevesi-ártér területén, a Nyírség nyugati, déli és délkeleti részén, a Szatmári-sík, a Dél-Hajdúság, a Nagy-Sárrét és a Bihari-sík területének nagy részén, továbbá a Körös-Maros köze északnyugati és délkeleti peremterületén 0-50 cm különbség-érték mutatkozott.

A síkvidékek országos területi átlaga szerint a talajvíztükör 2012. november hónapban az 1971-2000. közötti időszak november havi átlagértékénél 50-55 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2012 novemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 59,89 millió m³ volt, amely 12,63 millió m³-rel (17 %-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. A november havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés csak a kis-balatoni belvízrendszerben, mintegy 7 ha maximális kiterjedéssel fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2012 novemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 1,56 millió m³-rel (3 %-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2012. november 28-án kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a december az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál szárazabb, a január az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, a február az átlagosnál melegebb és az átlagosnál szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet (°C)	Havi csapadékösszeg (mm)
december	-1,3 – 2,6 (0,6)	20 – 55 (44)
január	-2,3 – 1,8 (-0,8)	10 – 40 (32)
február	0,2 – 4,0 (1,1)	10 – 40 (32)

Az OMSZ 2012. december 7-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napon mérsékeltén változékony téli időjárásra lehet számítani. Az időszak folyamán többször várható havazás, ennek mennyisége – rendelkezésre álló legfrissebb előrejelzés szerint – területi átlagban nem haladja meg a 10 mm/nap értéket. Az évszakos átlagnál hidegebb idő várható, erős éjszakai fagyokkal és a napi maximumhőmérséklet is jellemzően 0°C alatt valószínű.

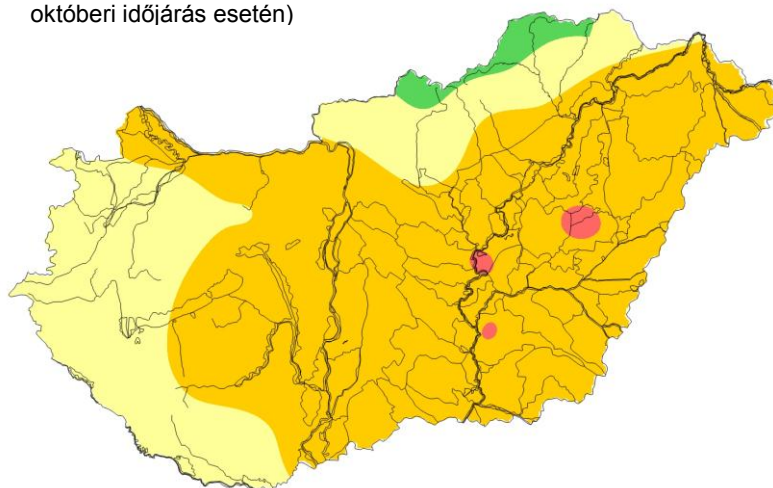
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2012. decemberre előrejelzett értékei

Az idei november vízháztartási helyzete a tavalyihoz képest valamelyest nedvesebb állapotot mutat.

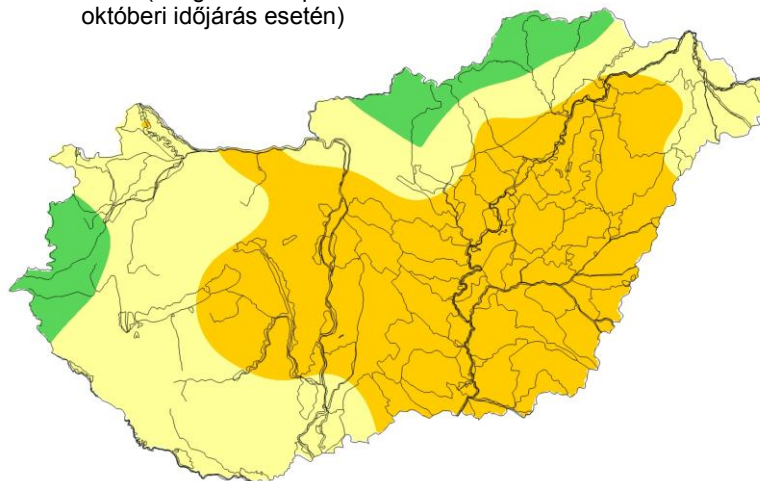
A decemberre előrejelzett GVM-értékek tanúsága szerint decemberben az ország nagy részén a téli időszakhoz képest viszonylag száraz, a nyugati és északi területeken átmeneti vízháztartási helyzet várható, hacsak december nem lesz rendkívül csapadékos hónap.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2012. decemberre előrejelzett értékei

A-változat (csapadékszegény októberi időjárás esetén)

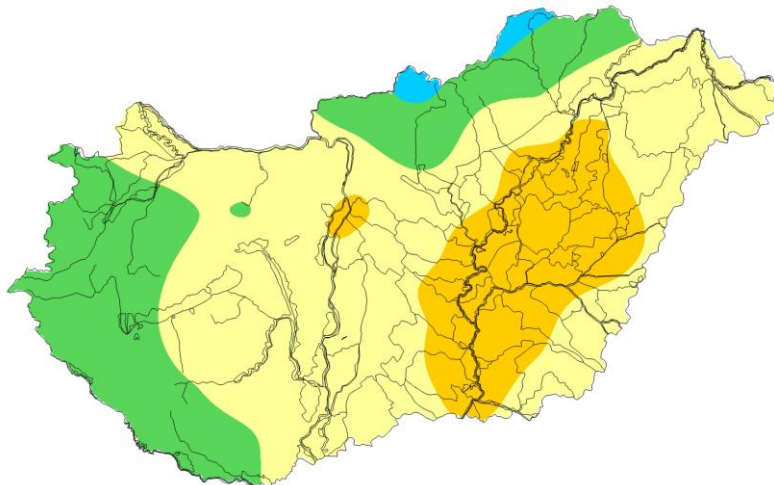
B-változat (átlagosan csapadékos októberi időjárás esetén)

GVM

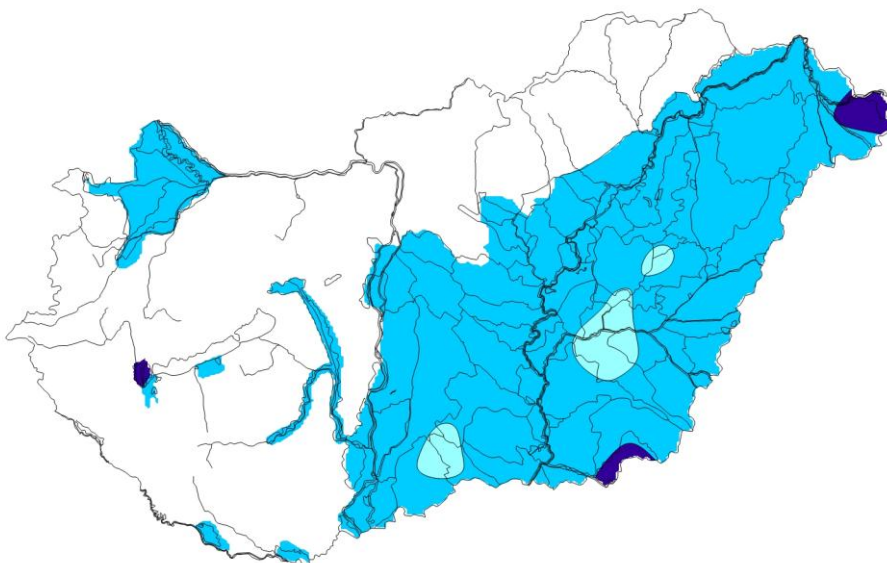

C-változat (átlagosnál csapadékosabb
októberi időjárás esetén)

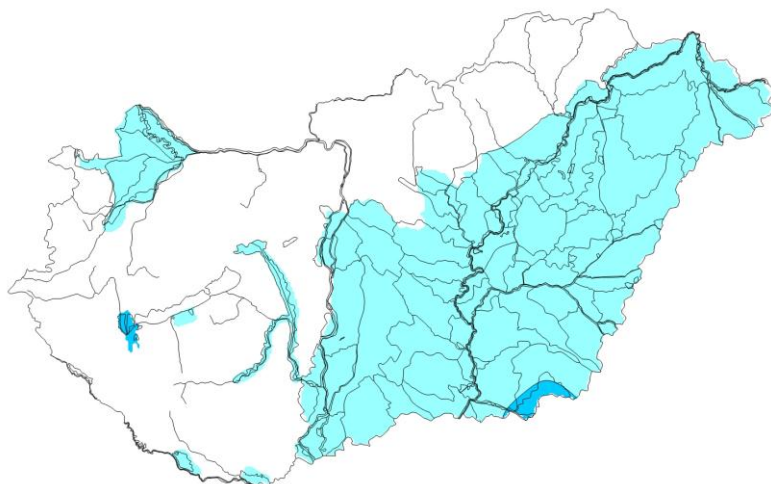

A mélyebb talajrétegek 2012. november végére bekövetkezett kiszáradása és az átlagosnál általában – helyenként számottevően – mélyebb talajvízszintek miatt decemberben jelentősebb belvízképződés nem várható. 2013 első három hónapjában azonban – csapadékos tél esetén – komolyabb belvízi helyzet is kialakulhat. A belvízindex három változatban meghatározott értékei arra engednek következtetni, hogy az átlagosnál határozottan csapadékosabb (10%-os előfordulási valószínűségű) december-márciusi csapadék esetén síkvidéki területeinken közepes méretű belvíz alakulhat ki (az index értékei 1,0-1,5 közöttiek), átlagos csapadékviszonyok mellett viszont csekély belvízre lehet számítani (az index értékei 0,5-1,0), míg szárazabb időjárás esetén csak elvétve, kisebb térségekben valószínű a belvíz megjelenése.

A belvízindex alakulása átlagosnál
csapadékosabb decemberi időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan
csapadékos decemberi időjárás esetén

PBI

nagy belvív

1.5

közepes belvív

1

csekély belvív

0.5

A belvízindex alakulása átlagosnál
szárazabb decemberi időjárás esetén

